

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 652 sahifa,
6-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Fizika ta'limida integratsiyalashgan yondashuv: mazmuni va ahamiyati.....	10
<i>Doniyorova Iroda Baxtiyor qizi</i>	
Zamonaviy boshlang'ich ta'lim: milliy dastur, kompetensiya va xorijiy tajriba integratsiyasi.....	14
<i>Omonova Nilufar Parda qizi</i>	
The Role of Environmental Project-Based Learning in Developing EFL Learners' Productive Skills.....	19
<i>Xujanova Shaxina Abdullayevna</i>	
Boshlang'ich sinflarda integratsiyalashgan ta'limning pedagogik aspektlari	24
<i>Eshpo'latova Elnora Yo'ldoshovna</i>	
Talabalarda stressga barqarorlikning nazariy va amaliy tahlili.....	29
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Maxmudova Shahzoda Maksudovna</i>	
Malakaviy o'quv amaliyoti jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda didaktik ta'minotning ahamiyati.....	32
<i>Ramozonova Bahroy Sadriddinovna</i>	
Oliy ta'limda raqamli pedagogikaning institutsionlashuvi: boshqaruv, siyosat va raqamli transformatsiya strategiyalari.....	36
<i>Nuraliyeva Dilshoda Yo'lichiboy qizi</i>	
Aholini jismoniy sog'lomlashtirishda sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi.....	41
<i>V. Sh. Raximov</i>	
O'spirinlik davrida motiv va motivatsion sohalarning kasb tanlashdagi o'rni	46
<i>Rayimqulova S., Pulatova R., Do'smatova S., Matyakubova Shohista Odambov qizi</i>	
Tarbiyachi shaxsining shakllanishida psixologik determinantlarning roli	51
<i>Vasila Yusupova</i>	
Kasbiy ta'lim o'quvchilarini ijodiy qobiliyatini oshirishda xorijiy tajribalardan foydalanish	55
<i>B. X. Sharopov</i>	
Raqamli axborot makonida gumanistik g'oyalarni integratsiyalashning nazariy konsepsiyasi	59
<i>Isanov Najotbek Ilmamat o'g'li</i>	
Fanlararo integratsiya asosida o'quvchilarda iqtisodiy bilimlarni rivojlantirish imkoniyatlari.....	63
<i>J. M. Fayzullayev, Ortiqova E'zoza Olimjon qizi</i>	
Millatlarning o'ziga xos dunyoqarashining psixologik xususiyatlari	67
<i>Murxashev Axmadxon Olimjon o'g'li</i>	
Xalqaro ta'lim dasturlari asosida kasbiy ta'lim muassasalarida metakognitiv kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	70
<i>S. A. Qarshiboyev</i>	
Ijtimoiy media kontentlari orqali talabalarda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning nazariy asoslari.....	74
<i>Suyunov Rustam Sadriddinovich</i>	
Ko'p tilli muhitda ingliz tilini o'rganishning lingvistik xususiyatlari	78
<i>Teshaboyeva Mohichexra Sohibjon qizi</i>	
Axborotlashgan jamiyat sharoitida bo'lajak pedagoglarning mediakompetentligini rivojlantirish zarurati.....	81
<i>Umarov Azizbek Vaxobovich</i>	
O'quvchilarda badiiy matn leksikasini o'zlashtirishdagi qiyinchiliklar: muammo va yechim.....	85
<i>Xamroyeva Dilnoza Jahongir qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini ma'naviy tarbiyalashda Ahmad al-Farg'oniy asarlarini kompyuter imitatsion modellari asosida o'qitish metodikasi.....	89
<i>S. S. Qulmurodova</i>	
Enhancement of Periodontal Disease Management Strategies in Individuals With Chronic Hepatitis C Following Attainment of a Sustained Virological Response.....	92
<i>Makhmudova Ugi'loy Bakhtiyorovna</i>	
Epithelial-Mesenchymal Transition's Possible Role in the Pathogenesis of Periodontitis (Literature Review)	95
<i>Burkhonova Zarafruz Kobilovna</i>	
Gamifikatsiya asosida bo'lajak oligofrenopedagoglarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish texnologiyalari mexanizmini tatbiq etish	102
<i>Bozorboyev Javlon</i>	
Bo'lajak chizmachilik o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish omillari.....	106
<i>Jamilova Dilsuza To'iqin qizi</i>	

Elektir va magnit maydonida yorug'likning ikkilamchi sinishi.....	110
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Alimardonov Husan Yorqin o'g'li, Ismatullayev Sayfiddin Panji o'g'li</i>	
Lazer texnologiyalarining zamonaviy qo'llanilishi	114
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Muminova Sevinch Kamoliddin qizi, Begnayeve Dilbar Bobonazar qizi</i>	
Fotometrik kattaliklar	117
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Mamatqulova Zebo Komiljon qizi, Xolmaxmatova Sevara Sirojiddin qizi</i>	
Qutublangan yorug'lik manbalari	121
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Turdimurodova Kumushbib, Normuminova Madina</i>	
Tabiatdagi optik hodisalar	125
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Qudratova Sevinch Otabek qizi, Ulasheva Ruxshona Rustam qizi</i>	
Rus tilini o'qitishda kompetensiyaga asoslangan innovatsion yondashuvlardan foydalanish	129
<i>Erkinova Nozima Utkir qizi</i>	
Rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilarning ijtimoiy-psixologik reintegratsiyasini tadqiq etishning ilmiy-metodologik tahlili	133
<i>Ikmatullayev G'. Z.</i>	
Raqamli ta'lim platformalarida matematika o'qitishda sun'iy intellekt yordamida baholash tizimini takomillashtirish	136
<i>Mirzayeva Shahlo Abduraxmanovna, Akbarov Ulug'bek, Abdivaliyeva Umida</i>	
Linguistic and Pedagogical Foundations of Teaching English as a Foreign Language in The Uzbek Context.....	140
<i>Shokirova Mushtariy</i>	
Sun'iy intellektning ta'lim jarayonidagi transformatsion roli	144
<i>Uzoqboyev Xojiakbar Qobuljon o'g'li</i>	
Enhancing Collaborative Learning and Peer Feedback in EFL Classrooms Through Padlet: a Digital Approach to Group Work and Assessment.....	148
<i>Veronica Khatamova</i>	
Kar va zaif eshituvchi o'quvchilarning rasmlar asosida aqliy faoliyatini rivojlantirishning vizual-didaktik texnologiyalarini takomillashtirish.....	152
<i>Meliqo'ziyev Abduraxmonjon Qahramonjon o'g'li</i>	
Emotsional intellekt – hr menejrlarning qaror qabul qilish kompetensiyasining determinanti sifatida	157
<i>Abdukarimov Muhammadjon Muratovich</i>	
O'g'il bolalarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlashning tizimli-pedagogik modeli: nazariya, metodologiya va amaliyot	162
<i>Islamova Fotima Shamsiddinovna</i>	
Barkamol yosh avlod fazilatlarini shakllantirishda milliy innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'rni.....	170
<i>Olimova Dono Shakirovna, Baxtiyorova Shahnoza Mansurbekovna</i>	
Development of Prevention of Professional-Pedagogical Deformation on the Basis of Health-Saving Technologies in Higher Educational Institutions.....	174
<i>Saidova Parvina Mirzo kizi</i>	
O'zbek xalq pedagogikasi mazmuni asosida talabalarni oilaviy hayotga tayyorlashning ilmiy nazariy asoslari	178
<i>Rahmonqulova Guliza Faxriddin qizi</i>	
Bolalarning maktabgacha yosh davrida emotsional rivojlanishiga oid nazariy qarashlar tavsifi.....	182
<i>Abduraxmonova Gulmira Arapjon qizi, Yuldasheva Umida Maxmudovna</i>	
Alohida ehtiyojli bolalar uy ta'limini tashkil etishning korreksion pedagogik tizimining tarkibiy komponentlari.....	186
<i>Jo'raxo'jayev Muhammadazizxo'ja Xalilxo'ja o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida multimedia vositalarining ahamiyati.....	190
<i>Umida Marasulova</i>	
Boshlang'ich funksiya va aniqmas integral.....	193
<i>Mirzayeva Shahlo, Isroilova Zahro, Erkinova Shahrizoda, Javliyeva Dilnura</i>	
Maktabgacha ta'limda bolalar adabiyoti kerakmi?!.....	196
<i>Dilfuza Shadiyeva</i>	
Experimental Study on the Psycho-Pedagogical Effectiveness of Mall-Based Multimodal Learning in Developing Pluricultural Competence	200
<i>Azimova Sevara Muzaffar qizi</i>	

Simulyatsion o'quv muhitida fizika o'qituvchilarining o'z-o'zini boshqarish va reflektiv kompetentligini oshirish.....	205
Muradov Iloxomjon Abduxamid o'g'li	
Ta'lim menejmentida strategik boshqaruv tushunchasining evolyutsiyasi.....	209
Raximjonov Jamshid Rafiqjon o'g'li	
Raqamli kompetentlik tushunchasining ilmiy-nazariy talqini va xorijiy hamda mahalliy tadqiqotlar tahlili	214
Umirov Boboyor Baxtiyor o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faoliyatlar samaradorligini oshirishda pedagogik multimedia vositalaridan foydalanish usullari.....	218
Abdreimova Maftuna O'ktam qizi	
Boshlang'ich sinf texnologiya darsliklarining tuzilishi hamda o'quvchilar yoshiga muvofiqligi.....	223
Bobolov Nuriddin Tojiyevich	
Oliy ta'limda pedagoglarning boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish uchun zamonaviy texnologiyalar	228
Isabekov Bahodir Isabek o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda tolerantlik madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy-psixologik masalalari .	233
Boydavletova Sohiba Abduganiyevna	
Aksiologik yondashuv asosida tarbiya fanini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish.....	239
G'aybullayev Bobur Nomonjon o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning ahamiyati.....	243
Toshpo'latova Muxlisa G'olib qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarning reflektiv kompetentligini rivojlantirishning mazmuni va ilmiy-nazariy pedagogik asoslari.....	248
Mamatqulova Saboxat Abduraxmonovna	
Maktabgacha ta'limda monitoring va baholash tizimini takomillashtirish.....	253
Amanova Durdona Kaxramonovna	
O'zbekiston yoshlarining ma'naviy va estetik tarbiyasida tasviriy san'at va zamonaviy pedagogik texnologiyalar.....	257
Esanova Hulkar Abdurayim qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida eksperimental-tajriba faoliyatini tashkil etish	261
Gafurova Dilnoza Saloxiddinovna	
Ommaviy axborot vositalarining jamiytdagi xavfsizlik hissigi ta'sirining nazariy va amaliy tahlili	266
Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Qoldiboyeva Xayriniso Eldarovna	
Milliy o'yinlarni o'qitishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari.....	269
Ismatov Po'latjon Abdumannobovich	
Ta'lim sifatini boshqarish jarayonida kvalimetrik parametrlarini takomillashtirishda xorijiy tajribalarning ahamiyati	273
Karimova Maxbubaxon Mukimjonovna	
Innovatsion ta'lim sharoitida bolalar adabiyotini o'qitish metodikasini takomillashtirish modeli.....	278
Mirzayeva Nigora Bozorovna	
Matematika o'qitishda milliy qadriyatlarni aks ettirish.....	282
Mirzayeva Shahlo, Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi, Muxtorova Sevinch Asad qizi, Xolboyeva Mushtariy Zayniddin qizi	
Ingliz tilida fe'l frazeoformalarining morfologik tuzilishiga xos umumiy xususiyatlar.....	285
Jo'rayeva Nargiza Shavkatovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining yozma nutqini o'stirishda interaktiv metodlarning ahamiyati.....	289
Ramazonova Munisa Hoshim qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarining lug'at boyligini oshirishda intellektual o'yinlar va interfaol usullardan foydalanish.....	294
Raxmonova Gulrux Ubaydullayevna, Ibragimova Dildora Turabovna	
Maktabgacha ta'limda pedagoglar kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda uslubiy xizmat va hamkorlik mexanizmlarining samaradorligi.....	298
S. A. Rahmonberdiyev	
Yoshlarni destruktiv submadaniyatlar ta'siridan himoyalashning innovatsion pedagogik usullari	304
Xasanova Marxabo Turayevna	
Социально-психологические особенности домашнего насилия в условиях трансформации семьи и цифровизации общества	308
Абдукадирова Лаура Юльбарсовна, Абдуллаева Азиза Комилжон кизи	
Педагогические основы развития инновационной компетентности педагогов в системе дошкольного образования.....	315
Гульнара Ахтямовна	

Роль учебного процесса и творческой деятельности в сохранении психологического равновесия.....	320
<i>Коршубаева Рано Хазраткуловна</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik tasavvurlar (son, shakl, o'lcham, fazoviy munosabatlar)ning psixologik-pedagogik xususiyatlari va rivojlanish bosqichlari	325
<i>Bibizaynab Otaxo'jayeva</i>	
Ertaklarni rollarga bo'lib o'qish orqali o'quvchilarda boshqaruvchanlik qobiliyatini shakllantirish	328
<i>Sobirova Fotimaxon Baxodir qizi, Narkabilova Gulnoza Po'latovna</i>	
Jadid ayollari fenomenining tarixiy va intellektual mohiyati	332
<i>Ergashova Mehriniso Husniddin qizi</i>	
The Importance of Pronunciation in Language Learning	335
<i>Nazarova Gulbaxor Azimjon Qizi</i>	
Ta'lim jarayonida test texnologiyalaridan foydalanishga qo'yiladigan pedagogik talablar	340
<i>Rasulov Ulug'bek Murodulloyevich</i>	
Tibbiyot ta'limida mentor va talaba munosabatlarining tahliliy tafakkurga ta'siri	345
<i>Osbayov Muhammadjon Imaraliyevich</i>	
Oila qadriyatlari va ta'lim tizimi orqali ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirish.....	350
<i>Tuymurodova Donoxon Istam qizi, D. Sh. Yuldasheva</i>	
Будущее французского языка в XXI веке: глобальные тенденции, вызовы и перспективы.....	354
<i>Азамжонova Сарвиноз Шухратовна</i>	
Dars jarayonida o'yin folklori namunalaridan samarali foydalanish usullari.....	360
<i>Safarova Nigora Oxunjonovna, Durmatova Oygul Orifjonovna</i>	
Yosh basketbolchilarni zamonaviy sport mutaxassisligiga yo'naltirishning samaradorligi.....	364
<i>Rahimov Bobirjon Abdurasulovich</i>	
Matematikani o'qitishda vizual tafakkur psixologiyasi.....	370
<i>Inomova Ozodaxon Shavkatjon qizi</i>	
O'zbek oilalarida gender tenglikning etnopsixologik xususiyatlari.....	374
<i>Yusupova Mardona Matkubulovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida sun'iy intellekt yordamida aniq fanlarni o'qitish va talabalarning kasbiy-pedagogik kompetensiyalarini shakllantirish	378
<i>Mirzayeva Shahlo, Olmasov Elshod Elmurod o'g'li, Jabborov Muhammadali Abdumannof o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda emotsional intellektni rivojlantirish usullari.....	382
<i>Marufova Munira Egamkulovna</i>	
Elektron ta'lim jarayonida "raqamli profilaktika"ni ommalashtirish va "axborot hurujlari"ni bartaraf etish usullari	385
<i>Qo'ng'iro'tboy Avezimbetovich Sharipov, Sirojiddinov Nuriddin Saxobiddinovich</i>	
Tibbiyot sohasida ayollar karyerasi rivojlanishining imkoniyatlari va to'siqlari.....	393
<i>Axmedova Maysara Baxromovna</i>	
Tog' echkilarda xonakilashtirish natijasida paydo bo'lgan o'zgarishlar	397
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Ashurova Dilorom Abdusamat qizi, Elmurodova Munisa Baxtiyor qizi</i>	
Kumush tovon balig'i (Carassius gibelio Bloch)ning oziqlanish xususiyatlari va suv ekotizimidagi ekologik roli	402
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Rahmonqulova Ruxshona Qudratovna, Xurramova O'g'ilshod Usmon qizi</i>	
Inklyuziv ta'limga jalb etilgan bolalarni psixologik qo'llab-quvvatlashning pedagogik ahamiyati	406
<i>Akbaraliyeva Mohlaroyim Abdujalil qizi</i>	
O'smirlardagi agressiyani korreksiyalashda art-terapiya metodlarini qo'llashning psixologik jihatlari	413
<i>Jalilova S. X., A'loyeva Fazilat Alijon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda agressiyani bartaraf etishning psixologik texnologiyalari.....	416
<i>G'aybullayeva Anora Tolib qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosida o'quv jarayonini shaxsiylashtirish: nazariya va amaliyot.....	420
<i>Mirzayeva Shahlo, Ergashov Komilbek Muhiddin o'g'li, Rahmonov Og'abek</i>	
Sharq mutafakkirlarining tafakkur va aqliy taraqqiyot masalasidagi qarashlari	423
<i>Manzura Shodmonqulova</i>	
Umurtqalilarda regeneratsiya jarayonlarining molekulyar va fiziologik asoslari.....	427
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Mirzayeva Ruxsora Shukur qizi, Abdurahmonova Marjona Salim qizi</i>	
Qushlarning evolyutsiyasida uchishga moslashish jarayoni.....	432
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Nurillayeva Mavluda Abduvohid qizi, Muhammadiyeva Shaxrizoda Panji qizi</i>	
O'zbekistonning janubiy hududlarida O'rta Osiyo toshbaqasi (Testudo horsfieldii)ning bioekologik xususiyatlari va muhofazasi.....	437
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Xasanova Baxtigul Asqar qizi, Jo'rayeva Sojida Abray qizi</i>	

Maktabgacha ta'limda ekologik madaniyatni shakllantirish: "yashil pedagogika"ning global tendensiyalari va innovatsion modellari	441
Bo'riyeva Shahzoda Otaniyoz qizi	
Qushlarning ekologiyasi, biosferadagi o'rni va inson hayotiga ta'siri.....	444
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyeva, Qalandarova Muxlisa Aimardonovna, Xamrayeva Feruza Oybekovna	
Pedagogik amaliyot modelining transformatsiyasi: passiv kuzatishdan kasbiy jarayonga chuqur kirib borish tendensiyasi	448
Abdrashitova E. V.	
Ta'lim jarayonida baholashning zamonaviy yondashuvlari va uning o'quvchilar rivojlanishidagi ahamiyati ..	454
Abduraxmonova Dilobar Shuhratbekovna	
Yirtqichlarning ov strategiyalari: evolyutsion moslashuv, neyrofiziologik asoslar va ekologik modellashtirish	458
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyeva, Saidov Asadbek Qudratovich, Abdusattorov Abdulqosim Abdulxamidovich	
Yoshlar o'rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish	464
Ahmadjonova Shahnozaxon Yarqinovna	
Zamonaviy ta'lim jarayonida funksional savodxonlikni rivojlantirishning nazariy-metodik asoslari hamda o'quvchilarning amaliy kompetensiyalarini shakllantirish yo'nalishlari.....	467
Alimova Farzona Abdukamalovna, Gubayeva Aziza Ismatillayevna	
Muhandislik ta'limida ijodkorlikni rivojlantirishning nazariy va metodologik yondashuvlar	474
Avazov Jo'rabek Donayevich	
Katta guruh tarbiyalanuvchilarida kasb haqidagi dastlabki tasavvurlarni shakllantirish metodikasini innovatsion ekotizim sharoitida takomillashtirish ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida.....	478
D. D. Zuparova, Uralova Fotima Baxtiyor qizi	
Geometriya fanida isbotlashga doir masalalarning o'quvchilarda divergent tafakkurni rivojlantirishdagi didaktik imkoniyatlari.....	483
Davletov Davronbek Egamberganovich	
An'anaviy xonandalikni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash.....	488
Fazliddinov Zokir Xusniddin o'g'li	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda agressiv xulq-atvor namayon bo'lishi	493
G'ayibova Nargiza Anorbayevna	
Methodology for Organizing Tutoring Activities in the Credit-Module System	497
Isabekov Shavkat Isabekovich	
Ta'lim boshqaruvida rahbarlarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari	500
Islamova Dilfuza Dilshodovna	
O'zbek yuridik terminologiyasining boyishining ichki va tashqi manbalari.....	504
Ismoilova Sug'diyona Ashurovna	
Tarbiyasi og'ir o'smirlar orasida jismoniy faoliyat darajasi bilan akademik yutuqlar orasidagi bog'liqlikni takomillashtirish	508
Isoqov Nuriddin Halim o'g'li	
Bo'lajak chizmachilik o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish omillari.....	511
Jamilova Dilsuza To'lqin qizi	
Talaba qizlarning jismoniy faolligini oshirish yo'llari	515
Jumanova Iroda Shokirjon qizi	
Online marketingda emotsional manipulatsiya usullarining ta'siri	518
Nurmatov Nurhayot, Kimsanboyeva Komila Shermuxammadqizi	
O'yin faoliyati va integrativ mashg'ulotlar asosida tarbiyani tashkil etish metodikasi	522
Mamatova Farida Iminjanovna	
Oliy ta'lim tizimida inklyuziv ta'limning mazmuni va uning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati	527
Mirsaidova Muborak	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faoliyatini modellashtirishning didaktik imkoniyatlari va samaradorligi	532
Muxtarova Lobar Abdimannabovna, Shoymurodova Roziya Yusuf qizi	
Amfibialarning teri orqali nafas olishi: morfofiziologik asoslari va evolyutsion ahamiyati	536
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyeva, Normurodova Farishta Begmurod qizi, Xolmurodova Dilrabo Panji qizi, Qo'ldoshova Ruxshona Navro'z qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin texnologiyalari asosida bolalarda bilish jarayonining rivojlanishi ...	541
Norqulova Ma'mura Husniddin qizi	
Kasbiy ta'lim tashkilotlarida xalqaro ta'lim dasturlarini joriy qilishning ilmiy-amaliy ahamiyati.....	546
Nosirov Bunyodjon G'offorali o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarining oila va jamoat tashkilotlari bilan hamkorligi.....	550
Qambarova Naziraxon Barxonovna	

An'anaviy oila sharoitida kelinlarda noadaptiv psixologik himoya mexanizmlarini kamaytirish bo'yicha psixokorreksion yondashuv	554
Qobilova Nasiba Ismatjon qizi	
Ona tili ta'limida kreativ yondashuv asosida o'quv jarayonini modellashtirishning pedagogik shart-sharoitlari	557
Qulmuminov O'rolboy Safar o'g'li, Jumayeva Hulkar Panji qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy rivojlanish dinamikasi	562
Ravshanova Gulnoza Burxonovna, Turdiboyeva Umida Ravshan qizi, Norjigitova Rohila Abduvoid qizi	
Ingliz, o'zbek va rus tillari foydalanuvchilari uchun lug'atlar yaratishning lingvistik va amaliy asoslari	565
Raxmonova Sardora Muminjonovna	
Jismoniy tarbiya darslarini yangicha pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etishning nazariy va amaliy asoslari	569
Ro'zmetov Rasul Tangirberganovich	
Sutemizuvchilarning kelib chiqishi va xilma-xilligi	573
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Sattorova Sanobar Boboqul qizi, Salimova Shahrizoda Ikromjon qizi	
Raqamli muhitda voyaga etayotgan o'spirinlarda empatiya va ijtimoiy-emotsional rivojlanishning neyropedagogik xususiyatlari	578
Shamsiddinov G'iyosjon Husniddin o'g'li	
Bo'lajak muhandislarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishda dasturlashtirilgan ta'lim vositalarining o'rni	583
Sharipova Nodira Ilxom qizi	
Digital Educational Technologies in Improving the Quality of Teaching: Methods and Practical Implementation	588
Tashpulatova Nafisa Bakhtiyarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ishonchni rivojlantirishda inklyuziv usullardan foydalanish	591
To'laboyeva Irodaxon Maxammadali qizi	
SRDM modeli orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarida STEAM kompetensiyalari va Computational Thinking ko'nikmalarini shakllantirish	595
Toshpulatova Niyoxon Shavkatjon qizi	
Umumta'lim maktablarida fan to'garaklari faoliyatini tashkil etishning pedagogik shartlari	600
Toshtemirova Dilnoza Abdug'ani qizi	
Development of an Integrated Learning Module Based on Digital Technologies in the Educational Process	604
Umirov Ilkhom Iskandar ugli	
Muskul-skelet tizimi nuqsonli o'quvchilarning nozologik guruhlariga differensial yondashuv asosida adaptiv sportga yo'naltirish	608
Uraimov Sanjar Ruzimatovich, Ubaydullayeva Dilnoza Muhammad qizi	
Boshlang'ich ta'limda alohida ehtiyojga ega bo'lgan o'quvchilarni o'qitishning bugungi holati va muammolari tahlili	612
Uroqova Yorqin qizi	
Inklyuziv ta'lim muhiti asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining texnologiya darslarida ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi	615
Xamidova Zarina Iskandar qizi	
Qushlar migratsiyasi va uning ekologik sabablari	619
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Raximova Dilfuza Ilyos qizi, Saburova Sarvinoz Erkabay qizi	
Imkoniyati cheklangan bolalarni jismoniy tarbiya va sportga jalb etishning nazariy va amaliy asoslari	623
Xasanova Nilufar Raxmatovna	
Raqamli avlod tarbiyasida milliy qadriyatlar va ota-onalarning virtual-pedagogik madaniyati uyg'unligi	628
Xaydarova Xilola Raximberdiyevna	
Разработка алгоритмов для визуализации и анализа решения задач линейного программирования	631
Буронова Муниса Баходировна, Хакимов Дониёр Бахтиёр Угли	
Ta'lim tizimida moliyaviy boshqaruv tushunchasi va iqtisodiy mazmuni	637
Mannanova Maftuna Fazliddin qizi	
Koreya ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuvning nazariy asoslari va uning pedagogik mohiyati	641
Adamatov Anvar Ablaqulovich	
Bo'lajak pedagoglarning raqamli didaktik kompetensiyasini rivojlantirish: muammo va yechimlar	645
Uskanov Kaxramon Xalikulovich	
Matematika fanini o'qitishda onlayn platformalardan foydalanish	648
Mirzayeva Shahlo, Yorqulova Mashhura, Boboqulova Durdona	

ONA TILI TA'LIMIDA KREATIV YONDASHUV ASOSIDA O'QUV JARAYONINI MODELLASHTIRISHNING PEDAGOGIK SHART- SHAROITLARI

Qulmuminov O'rolboy Safar o'g'li

Termiz davlat pedagogika instituti
Boshlang'ich ta'lim kafedrası o'qituvchisi

Jumayeva Hulkar Panji qizi

Termiz davlat pedagogika instituti
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ona tili ta'limida kreativ yondashuv asosida o'quv jarayonini modellashtirishning pedagogik shart-sharoitlari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim tizimida talabalarning lingvokreativ kompetensiyasini rivojlantirish, ijodiy fikrlash hamda nutq faoliyatini takomillashtirish dolzarb vazifalardan biri sifatida qaraladi. Tadqiqotda kreativ yondashuvni samarali joriy etish uchun zarur bo'lgan didaktik, metodik va tashkiliy omillar, shuningdek, 4K modeli asosida o'quv jarayonini loyihalash va modellashtirish imkoniyatlari yoritilgan. Natijada ona tili ta'limida kreativ muhitni shakllantirishning ilmiy asoslari aniqlangan.

Kalit so'zlar: ona tili ta'limi, kreativ yondashuv, modellashtirish, pedagogik shart-sharoitlar, lingvokreativlik, 4K modeli, ijodiy fikrlash, kompetensiya, o'quv jarayoni.

Abstract: This article scientifically analyzes the pedagogical conditions for modeling the educational process based on a creative approach in mother tongue education. In the modern educational system, the development of students' linguistic creativity competence, as well as the improvement of creative thinking and speech activity, is considered one of the most relevant issues. The study highlights the didactic, methodological, and organizational factors necessary for the effective implementation of a creative approach, along with the possibilities of designing and modeling the educational process based on the 4K model. As a result, the scientific foundations for creating a creative educational environment in mother tongue education are identified.

Key words: mother tongue education, creative approach, modeling, pedagogical conditions, linguistic creativity, 4K model, creative thinking, competence, educational process.

Аннотация: В данной статье научно анализируются педагогические условия моделирования учебного процесса на основе креативного подхода в обучении родному языку. В современной системе образования развитие лингвокреативной компетенции студентов, а также совершенствование их творческого мышления и речевой деятельности рассматриваются как одни из актуальных задач. В исследовании освещаются дидактические, методические и организационные факторы, необходимые для эффективного внедрения креативного подхода, а также возможности проектирования и моделирования учебного процесса на основе модели 4К. В результате определяются научные основы формирования креативной образовательной среды в обучении родному языку.

Ключевые слова: обучение родному языку, креативный подход, моделирование, педагогические условия, лингвокреативность, модель 4К, творческое мышление, компетенция, учебный процесс.

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya jarayonlari ta'lim tizimidan yangicha yondashuvlarni, xususan, o'quv jarayonini ilmiy asosda tashkil etishni talab qilmoqda. Boshlang'ich ta'lim bosqichida o'quvchilarning ona tilida savodxonlik, nutq madaniyati, tafakkur va kommunikativ kompetensiyalarini shakllantirish jarayoni zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilganda samaradorlik yanada ortadi. Ona tili darslarini modellashtirish ta'limning mazmuni, shakli va metodikasini yangi bosqichga ko'taruvchi muhim didaktik jarayon sifatida e'tirof etilmoqda.

Modellashtirish - bu o'quv jarayonining tarkibiy qismlarini tizimli holda loyihalash, darsning maqsadi, mazmuni, metodlari va baholash mezonlari o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni oldindan ko'rish va boshqarish imkonini beruvchi pedagogik texnologiya sanaladi. U o'quvchi faoliyatini bosqichma-bosqich tashkil etish, o'quv materialini mantiqiy tizimga solish, o'qituvchining metodik rejalashtirishini optimallashtirish hamda dars samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh-psixologik xususiyatlarini inobatga olgan holda ishlab chiqilgan didaktik modellardan foydalanish o'quvchilarning til o'rganish motivatsiyasini kuchaytiradi, ijodiy fikrlashni rivojlantiradi va mustaqil o'quv faoliyatini qo'llab-quvvatlaydi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Zamonaviy ta'lim tizimida sifatli ta'limni ta'minlash, o'quvchilarning mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va muammoli vaziyatlarni hal etish kompetensiyalarini rivojlantirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Ona tili ta'limi shaxsning nutqiy madaniyati, mantiqiy tafakkuri va kommunikativ kompetensiyasini shakllantiruvchi asosiy fan sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Shu bois, ona tili darslarini an'anaviy yondashuvdan chiqib, kreativ pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

Pedagogik modellashtirish muammolari yuzasidan olib borilgan tadqiqotlarda V.V. Davydov, L.S. Vygotskiy, P.Ya. Galperin, N.F. Talizina kabi olimlarning ilmiy qarashlari muhim o'rin egallaydi.

L.S. Vygotskiy ta'lim va rivojlanish o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni asoslab, o'quv faoliyatini bosqichma-bosqich tashkil etish orqali o'quvchining intellektual salohiyatini rivojlantirish mumkinligini ta'kidlagan.

Davydov esa rivojlantiruvchi ta'lim nazariyasida o'quvchilarni nazariy tafakkurga yo'naltirishda modellashtirish metodining alohida ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatib bergan. Ushbu nazariyalar boshlang'ich ta'limda ona tili darslarini loyihalash va modellashtirishning metodologik asoslarini shakllantiradi.

So'nggi yillarda ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, kompetensiyaviy yondashuvni joriy etish hamda xalqaro baholash dasturlari (PISA, PIRLS kabi) talablari asosida o'quvchilarning funksional savodxonligini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Bu esa ta'lim jarayonini faqat bilim berish emas, balki ijodiy fikrlashni shakllantirishga yo'naltirilgan tizim sifatida qayta ko'rib chiqishni talab etadi.

Kreativ yondashuv asosida o'quv jarayonini modellashtirish pedagogik jarayonni ilmiy asosda tashkil etishning zamonaviy yo'nalishlaridan biri sifatida maydonga chiqadi. Kreativ yondashuv ta'lim jarayonida o'quvchilarning yangi g'oyalar yaratish, mavjud bilimlarni noodatiy vaziyatlarda qo'llash hamda mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ona tili ta'limida bu jarayon lingvokreativ topshiriqlar, muammoli vaziyatlar, interaktiv metodlar va 4K modeli (kreativlik, kritik fikrlash, kommunikatsiya va kollaboratsiya) asosida samarali amalga oshirilishi mumkin. Biroq ushbu yondashuvni amaliyotga to'liq joriy etish uchun pedagogik shart-sharoitlarni ilmiy jihatdan asoslash va ularni tizimli modellashtirish zarurati mavjud.

Pedagogik shart-sharoitlar deganda ta'lim jarayonining samarali tashkil etilishini ta'minlaydigan didaktik, metodik, tashkiliy va psixologik omillar tizimi tushuniladi. Ona tili ta'limida kreativ yondashuvni joriy etishda o'qituvchining metodik kompetensiyasi, ta'lim muhitining erkinligi, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish imkoniyati hamda o'quv topshiriqlarining ijodiy xarakterga ega bo'lishi muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, o'quv jarayonini modellashtirish orqali maqsad, mazmun, metod va natijani yagona tizim sifatida uyg'unlash-tirish ta'lim sifatini sezilarli darajada oshiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotning asosiy obyektini boshlang'ich ta'limda ona tili darslarining mazmuni, metodik tuzilishi va didaktik modellashtirish jarayonlari tashkil etadi. Boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish jarayoni o'zining o'ziga xos psixologik-pedagogik xususiyatlari, o'quvchilarning yosh davri imkoniyatlari, til materialining murakkablik darajasi va o'qituvchining metodik yondashuviga ko'ra boshqacha yuksak tizimlilikni talab etadi. Shu bois, modellashtirish texnologiyasidan foydalanish, avvalo, ta'limning strukturaviy jihatlarini, darsning didaktik komponentlarini, o'quvchi faoliyatining ketma-ketligi va o'qituvchi rahbarligining ilmiy asoslarini qayta ko'rib chiqish zaruriyatini tug'diradi. Tadqiqot obyektining dolzarbligi shundan iboratki, boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlashda o'quv faoliyatini aniq maqsadlar asosida tashkil etish, ko'nikma va malakalarni bosqichma-bosqich shakllantirish, o'qitish jarayoniga tizimli yondashish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillari hisoblanadi.

Boshlang'ich ta'limda ona tili o'quv predmetining vazifalari keng: o'quvchilarda og'zaki va yozma nutqni rivojlantirish, savodxonlikni mustahkamlash, tilning leksik-grammatik tizimi haqida boshlang'ich tasavvurlar berish, matn bilan ishlash kompetensiyalarini shakllantirish, shuningdek, kreativ fikrlashni rag'batlantirish. Ushbu jarayonni samarali tashkil etishda modellashtirish texnologiyasi o'qituvchiga o'quv faoliyatini oldindan loyihalash, uni soddadan murakkabga tomon yo'naltirilgan izchil tizimga solish, har bir dars bo'g'inini o'zaro

bog'liq komponentlar sifatida ko'rish imkonini beradi. Tadqiqot obyektining yana bir muhim jihati shundaki, modellashtirish nafaqat dars jarayonini, balki o'quvchi faoliyatini boshqarish vositasi sifatida ham xizmat qiladi. U dars maqsadlarini aniq belgilash, o'quv jarayonini konseptual asosda tashkil etish, topshiriqlarni o'quvchining rivojlanish darajasiga moslashtirish va ta'lim natijalarini monitoring qilish imkonini yaratadi.

Tadqiqotning predmeti sifatida modellashtirishning boshlang'ich ta'lim ona tili darslaridagi amaliy qo'llanishi, uning didaktik samaradorligi, metodik imkoniyatlari hamda o'quvchilarning kreativ ko'nikmalarini rivojlantirishga ta'siri o'rganildi. Predmetning tanlanishi bejiz emas, chunki boshlang'ich sinflarda ona tili darslari o'quvchilarning umumiy tafakkuri, nutq madaniyati va mantiqiy fikr yuritishi shakllanadigan asosiy bosqichdir. Bu esa mazkur jarayonni boshqarishda modellashtirish texnologiyalaridan samarali foydalanish metodikasini ishlab chiqishni talab etadi.

Tadqiqotda qo'llanilgan metodlar ilmiy natijalarning ishonchligi, tahliliy yondashuvning to'liqligi va xulosalarning ilmiy asoslanganligini ta'minlashga xizmat qiladi. Avvalo, nazariy tadqiqot metodlari yordamida modellashtirishning mohiyati, didaktik asoslari, pedagogik innovatsiyalardagi o'rni va boshlang'ich ta'lim metodikasidagi ahamiyati chuqur o'rganildi. Mazkur bosqichda mahalliy va xorijiy pedagogika fanidagi ilmiy tadqiqotlar, didaktika va metodika sohasiga taalluqli monografiyalar, maqolalar, ta'lim jarayonini loyihalashga oid nazariy ishlanmalar tahlil qilindi.

Ilmiy adabiyotlarni solishtirish va umumlashtirish orqali modellashtirishning pedagogik jarayonga tatbiq etish imkoniyatlari, u orqali o'quvchilarda mahsuldor o'quv faoliyatini shakllantirish mexanizmlari aniqlashtirildi. Tizimli yondashuv metodidan foydalanilib, ona tili darsining maqsad, mazmun, metod, shakl, vosita va baholash komponentlari o'zaro uzviy bog'liq bo'lgan didaktik tizim sifatida ko'rib chiqildi. Tizimli tahlil modellashtirish jarayonida darsning har bir elementi alohida, shu bilan birga bir butun yagona tizim sifatida ishlashini ko'rsatdi. Konstruktiv tahlil metodi asosida esa o'quvchini faol subyektga aylantiruvchi modellashtirish jarayonining didaktik modeli ishlab chiqildi, uning bosqichlari, funksiyalari va o'quv jarayonidagi roli aniqlashtirildi.

Tadqiqotning amaliy qismida pedagogik kuzatuv metodi qo'llanilib, boshlang'ich sinflarda ona tili darslarining amaldagi holati, o'qituvchining dars jarayonini tashkil etish uslubi, o'quvchilarning faol ishtiroki va o'zlashtirishidagi muammolar o'rganildi. Kuzatuv natijalari modellashtirish texnologiyasini joriy etish zarur bo'lgan metodik kamchiliklarni aniqlash imkonini berdi. Suhbat va intervyu metodlari orqali o'qituvchilar, metodistlar va boshlang'ich sinf rahbarlarining modellashtirish bo'yicha fikrlari, amaliy tajribalari, ehtiyoj va takliflari yig'ildi. Bu ma'lumotlar modellashtirishning amaliy qo'llanishiga oid xulosalarni aniqlashtirishda muhim ahamiyat kasb etdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida ona tili ta'limida kreativ yondashuv asosida o'quv jarayonini modellashtirishning pedagogik shart-sharoitlari o'quvchilarning lingvokreativ faolligiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi aniqlanadi. O'quv jarayoniga kreativ topshiriqlar, muammoli vaziyatlar va 4K modeli elementlarini integratsiya qilish natijasida o'quvchilarning mustaqil fikrlash darajasi va ijodiy yondashuvi rivojlanganligi kuzatildi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, kreativ yondashuv asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilar oddiy reproduktiv javoblardan ko'ra, mustaqil izlanishga asoslangan, mantiqan asoslangan va original yechimlar ishlab chiqishga ko'proq moyillik bildirgan. Bu holat ularning nutqiy faoliyatida ham sezilarli o'zgarishlarni yuzaga keltirgan bo'lib, fikrni erkin ifodalash, izchil bayon qilish va til birliklaridan ijodiy foydalanish ko'nikmalari rivojlangan.

Pedagogik kuzatishlar natijasida kreativ topshiriqlar bajarilgan guruhlarda o'quvchilarning faollik darajasi yuqori bo'lgani, dars jarayonida o'zaro muloqot va hamkorlik kuchaygani aniqlangan. Ayniqsa, guruhli ishlarda kollaboratsiya va kommunikativ kompetensiya elementlari sezilarli darajada rivojlangan.

Qiyosiy tahlil natijalari kreativ yondashuv qo'llanilgan sinflarda o'quvchilarning ijodiy fikrlash ko'rsatkichlari an'anaviy yondashuv qo'llanilgan sinflarga nisbatan yuqoriroq ekanligini ko'rsatdi. Bu esa modellashtirilgan o'quv jarayonining samaradorligini tasdiqlaydi. O'quvchilarning lingvokreativ topshiriqlarni bajarish jarayonida til birliklarini tanlashda erkinlik, nutq qurilishida variativlik hamda obrazli ifodalardan foydalanish darajasi oshganligi qayd etildi. Bu esa ona tili ta'limida kreativ yondashuvning faqat bilim berish emas, balki ijodiy tafakkurni shakllantirishga xizmat qilishini ko'rsatadi. Umumiy natijalar shuni tasdiqlaydiki, pedagogik shart-sharoitlar to'g'ri tashkil etilganda, modellashtirish asosidagi kreativ yondashuv o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, nutqiy kompetensiyasini oshirish va ta'lim sifatini yaxshilashda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqot natijalari ona tili ta'limida kreativ yondashuv asosida o'quv jarayonini modellashtirish pedagogik tizim sifatida qaralganda, o'quvchilarning lingvokreativ kompetensiyasini rivojlantirishda yuqori samaradorlikka ega ekanligini ko'rsatdi. Olingan natijalarni tahlil qilish shuni anglatadiki, ona tili ta'limini faqat til birliklarini o'zlashtirish darajasida tashkil etish o'quvchilarda ijodiy nutq yaratish, mustaqil fikrlash va kommu-

nikativ moslashuvchanlikni to'liq shakllantirish imkonini bermaydi. Aksincha, o'quv jarayonini kreativ model-lashtirish asosida tashkil etish, uni real kommunikativ, muammoli va ijodiy vaziyatlar bilan integratsiyalash o'quvchilarning kognitiv va nutqiy rivojlanishiga tizimli ta'sir ko'rsatadi.

Tadqiqot davomida aniqlangan natijalar kreativ yondashuvning bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lgan bir necha ilmiy-pedagogik mexanizmlar orqali amalga oshishini ko'rsatdi.

Birinchi mexanizm o'quv jarayonining kontekstual tashkil etilishi bilan bog'liq bo'lib, bunda til materiali sun'iy mashqlar ko'rinishida emas, balki real hayotiy vaziyatlar asosida o'zlashtiriladi. Bu holat o'quvchilarda til birliklarini funksional qo'llash kompetensiyasini shakllantiradi.

Ikkinchi mexanizm o'quvchilarning faol pozitsiyasini ta'minlash bilan izohlanadi. Kreativ modellashtirilgan darslarda o'quvchi passiv qabul qiluvchi emas, balki ijodiy jarayonning faol subyekti sifatida ishtirok etadi. Bu esa uning nutqiy tashabbuskorligi, fikrni erkin ifodalash qobiliyati va ijodiy qaror qabul qilish kompetensiyasini rivojlantiradi.

Uchinchi mexanizm 4K modeli asosidagi integrativ yondashuv bilan bog'liq bo'lib, kreativlik, kritik fikrlash, kommunikatsiya va hamkorlik kompetensiyalarining bir vaqtning o'zida rivojlanishini ta'minlaydi. Bu integrat-siya ona tili ta'limini yagona kompetensiyaviy tizim sifatida shakllantiradi. Tadqiqot natijalari kreativ yondashuv asosida tashkil etilgan o'quv jarayonida o'quvchilarning lingvokreativ faolligi sifat va miqdor jihatdan sezilarli darajada oshganini ko'rsatdi.

O'quvchilar nutq qurilishida variativlik, obrazlilik, mantiqiy izchillik va kommunikativ moslashuvchanlik elementlaridan kengroq foydalangan. Bu holat ularning tilni nafaqat vosita, balki ijodiy ifoda vositasi sifatida anglashiga olib kelgan. Biroq tadqiqot jarayonida kreativ modellashtirishni to'liq va samarali joriy etishga to'sqinlik qiluvchi ayrim omillar ham aniqlandi. Ularning eng muhimlaridan biri o'qituvchilarning kreativ-metodik kompetensiyasi yetarli darajada shakllanmaganligi hisoblanadi. Amaliy kuzatishlar shuni ko'rsatdiki, ayrim pedagoglar modellashtirish texnologiyalarini dars jarayoniga tizimli integratsiya qilishda metodik yondashuv yetishmovchiligini boshdan kechirmoqda.

Ikkinchi muhim muammo o'quv materiallarining strukturaviy cheklanganligi bilan bog'liq bo'lib, mavjud darsliklarda kreativ va lingvokreativ topshiriqlar tizimi yetarli darajada rivojlanmagan. Bu esa o'quvchilarning ijodiy nutq faoliyatini uzluksiz rivojlantirishga to'liq imkon bermaydi.

Ilmiy adabiyotlar bilan qiyosiy tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, kreativ pedagogika va modellashtirish texnologiyalari zamonaviy ta'limda o'quvchi markazli yondashuvni kuchaytiradi hamda kompetensiyaviy ta'lim modelini amalda samarali qo'llash imkonini beradi. Mazkur tadqiqot natijalari ham ushbu ilmiy qarashlarni tasdiqlaydi va ona tili ta'limida kreativ modellashtirishni tizimli joriy etish zarurligini asoslaydi.

Metodik qism. Ona tili ta'limida kreativ yondashuv asosida o'quv jarayonini modellashtirish metodikasi o'quvchilarning lingvokreativ kompetensiyasini rivojlantirishga yo'naltirilgan yaxlit pedagogik tizim sifatida shakllantiriladi. Ushbu metodik tizimning ilmiy asosini konstruktivistik ta'lim nazariyasi, kompetensiyaviy yondashuv hamda faoliyatga yo'naltirilgan didaktika tamoyillari tashkil etadi.

Metodikaning konseptual maqsadi o'quvchilarda ijodiy fikrlash, mustaqil nutq yaratish va til birliklarini kontekstual hamda kreativ qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirishdan iborat. Bu jarayonda o'quvchi bilimni tayyor holda qabul qiluvchi subyekt emas, balki uni yaratish va qayta ishlashda faol ishtirok etuvchi shaxs sifatida qaraladi. Metodik tizimning markaziy komponenti modellashtirilgan o'quv faoliyati hisoblanadi. Har bir dars ma'lum kommunikativ, muammoli yoki ijodiy vaziyat modeli asosida tashkil etiladi. Bu vaziyatlar real hayotiy kontekstga yaqinlashtirilgan bo'lib, o'quvchilarda tilni funksional qo'llash va ijodiy nutq yaratish imkoniyatini kengaytiradi.

Metodik tizim uch asosiy funksional blokka asoslanadi. Birinchi blok lingvistik-kognitiv rivojlanishga yo'naltirilgan bo'lib, so'z boyligini kengaytirish, semantik tahlil va til birliklarini kontekstual qo'llashni o'z ichiga oladi. Ikkinchi blok struktural-nutqiy faoliyatni rivojlantirishga qaratilib, matn yaratish, fikrni izchil bayon qilish va nutqni mantiqiy tashkil etishni ta'minlaydi. Uchinchi blok esa kreativ-kommunikativ faoliyatni rivojlantiradi, bunda o'quvchilar ijodiy matnlar yaratadi, muammoli vaziyatlarni hal qiladi va nutqni obrazli ifodalashga o'rganadi.

Metodik jarayonda interfaol pedagogik texnologiyalar muhim o'rin tutadi. Rolli o'yinlar, muammoli o'qitish, klaster, aqliy hujum, "case study" va guruhli loyihalar o'quvchilarning faolligini oshiradi hamda kollaborativ o'qish muhitini shakllantiradi. Ushbu usullar 4K modeli bilan integratsiyada qo'llanilganda o'quvchilarning kreativ va kommunikativ kompetensiyalari birgalikda rivojlanadi.

Raqamli ta'lim vositalari ham metodikaning ajralmas qismi sifatida qaraladi. Multimedia resurslari, inter-aktiv platformalar va vizual materiallar o'quvchilarning idrokini faollashtiradi, nutqni vizual-konseptual asosda rivojlantirishga yordam beradi. Baholash tizimi ham modellashtirilgan yondashuvga mos holda ishlab chiqiladi. O'quvchilarning natijalari faqat yakuniy javob asosida emas, balki jarayon davomida namoyon bo'lgan ijodiylik, mantiqiylik, nutqiy izchillik va kommunikativ samaradorlik mezonlari asosida baholanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari ona tili ta'limida kreativ yondashuv asosida o'quv jarayonini modellashtirishning pedagogik shart-sharoitlari ilmiy jihatdan asoslangan va amaliy jihatdan samarali tizim ekanligini ko'rsatdi. Ushbu yondashuv o'quvchilarning lingvokreativ kompetensiyasini rivojlantirish, ijodiy fikrlashni shakllantirish va nutqiy faoliyatni takomillashtirishda muhim o'rin tutadi.

Kreativ modellashtirish asosida tashkil etilgan o'quv jarayoni o'quvchilarda tilni ijodiy vosita sifatida anglashni shakllantiradi, ularning mustaqil fikrlash darajasini oshiradi hamda kommunikativ kompetensiyasini kengaytiradi. Bu esa ona tili ta'limining sifatini yangi bosqichga olib chiqadi. Tadqiqot natijalari kreativ model-lashtirishni samarali joriy etish uchun o'qituvchilarning metodik va kreativ tayyorgarligini oshirish, o'quv mate-riallarini lingvokreativ topshiriqlar bilan boyitish hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni tizimli joriy etish zarurligini ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Qodirov, A. (2018). *Pedagogika nazariyasi va metodikasi*. Toshkent: "Fan va texnologiya".
2. Nishonova, D. (2020). *Ta'limda kreativ tafakkurni rivojlantirish usullari*. Toshkent: TDPU nashriyoti.
3. To'raqulov, N. (2019). "Kreativlik tushunchasining pedagogik talqini." *O'zbekistonda pedagogika fanlari jurnali*, №2, 34-39.
4. Guilford, J. P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. New York: McGraw-Hill.
5. Torrance, E. P. (1974). *Torrance Tests of Creative Thinking: Norms-technical manual*. Lexington, MA: Personnel Press.
6. Kulmuminov, U., & Mukhtarova, L. (2023). Possibilities of creative thinking and its manifestation in the educational process. *Open Access Repository*, 4(02), 81-84.
7. Kulmuminov, U. (2023). Creative teaching in the development of creative education. *Open Access Repository*, 4(2), 434-437.
8. Kulmominov, O. (2023). Issues of development of student's creative skills in world science. *World Bulletin of Social Sciences*, 27, 54-56.
9. Kulmominov, O. (2023). Technology for development of creative thinking skills of primary class students in natural science teaching. *Open Access Repository*, 9(10), 112-116.
10. Kulmominov, O., & Ibragimova, F. (2024). Development of creative ability of students in primary education as a pedagogical problem. *World Bulletin of Social Sciences*, 34, 66-69.
11. Kulmominov, O. (2024). Creative Thinking Of Students In Primary Education And Methods Of Its Display In The Educational Process. *Pedagogical Cluster-Journal of Pedagogical Developments*, 2(5), 283-289.
12. Hilola, N. (2024). Boshlang'ich sinf o'quvchilariga suv tejash va ularni isrof qilmaslikka oid bilimlarni o'rgatish. *Journal of innovations in scientific and educational research*, 7(5), 170-173.
13. Safar o'g'li, K. U. (2024). Pedagogical foundations for the development of creative skills in world science. *International journal of artificial intelligence*, 4(10), 10-13.
14. Safar o'g'li, K. U. (2024). Features of the process of developing creative abilities in native language lessons. *International journal of artificial intelligence*, 4(10), 6-9.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.